

Herlige Haiku-haver. m

4 SIDER MED
ANMELDELSER

”Som en ært i Guds hånd – klimahaiku, digte og andre ord om kærlighed og klimabevidsthed” af Lise Maj Jensen og ”Have Haiku” af Gitte Miller Balslev

Af Lone Belling

Sidder tilbage med en sitrende fornemmelse i krop og sind – på en gang urovækkende og livgivende. I et åndeløst øjeblik ved jeg ikke om linedanseren vil holde balancen, falde i afgrunden eller måske flyve op som en sommerfugl.

Det er den stemning, jeg sidder tilbage med efter at have læst Lise Maj Jensens bog, *Som en ært i Guds hånd* – en bog der både skaber håb og smerte med klimahaiku, digte og andre ord om kærlighed og klimabevidsthed, som bogens undertitel lyder.

Egentlig ved jeg jo stadig ikke, om menneskehedens linedans klarer klimakrisen – en smertefuld erkendelse, der også går som en sølvtråd gennem bogen, og som vækker angst, vrede og fortvivlelse, men også lyst til handling og aktivisme, som det udtrykkes i et klimahaiku:

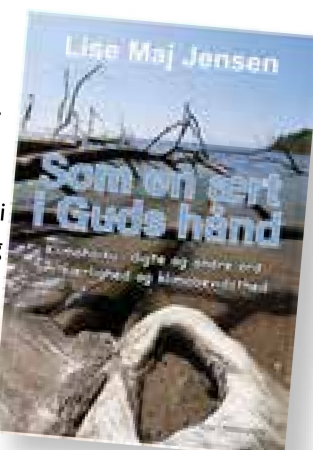
*”Klimavreden er
Brændt varm på kærlig handling
Varm dig ved kilden”*

Som læser er man ikke i tvivl om, at Lise Maj Jensen står på børnenes, børnebørnenes og fremtidens side, og med sin poesi og essays ønsker at røre os, tænde gnister og nære flammer, der vil opsluge grådigheden og lade kærligheden vinde. Hun er insisterende, men taler lavmælt og uden moralsk pegefinger til hjertet og læserens egne etiske refleksioner, som afsæt for de beslutninger og handlinger, der synes så åbenbare, at vi må gøre som borgere og fællesskaber.

*”Du er den brik der
Mangler i verdens helhed
Indtil du vågner”*

Samtidig med at Lise Maj Jensen tegner de store linjer op og fastholder læseren på situationens al-

Lise Maj Jensen: ”Som en ært i Guds hånd, klimahaiku, digte og andre ord om kærlighed og klimabevidsthed” (2020)
Forlaget Mellempgaard
Sidetal 126
Vejl. pris 150 kr.

Modvækst og demokrati

vor gennem faktabaserede klip fra dagspressen, så formår hun at gøre det levede hverdagsliv helt nært med dumme høns, kærlige pandekager, edderkoppespindets lethed og børnebørn, der skyer lige ind i hjertet. Sansemættede iagttagelser, der gør det almindelige liv dyrebart og som skaber afsæt for en dybere forståelse af livets forunderlige mangfoldighed. Jeg mærker taknemmeligheden og husker, at livet er en gave, men også en opgave, som fordrer vi ikke bare nyder og værdsætter, men også handler.

Som psykolog har Lise Maj Jensen stor forståelse for menneskers fejlbarlighed og trang til at fortrænge, lade sig overmande af følelser og miste retning i den nødvendige omstilling. Den møder hun med nænsomhed og kærlige skub, mens hun stædigt fastholder den svimlende balance mellem håbefulde scenarier, og alt det vi og ikke mindst vore børnebørn har at miste.

Men allerstærkest står hendes hudløse skildringer af egen fortvivlelse og afmagt. De viser at erkendelsen og accepten af vores sårbarhed som individer og menneskehed kan være vejen til at træde væk fra katastrofekursen.

I et af bogens længere digte: "Der er aldrig tid" skriver Lise Maj Jensen det klimastress frem, der kan ramme os alle, ikke mindst en mangeårig aktivist som hende selv, når den indre klimakatastrofe truer:

*"Jeg må gemme mig
Huden er skrællet af
Vandet mod hænderne er isnende smerte
Hjertet fryser
Polerne smelter
Jorden sejler under mine fødder før de letter
Jeg vælter bagover med flået sind"*

For så med den elskedes hjælp igen at kunne trække vejret, lære at kravle, rejse sig og sige:

*"Lad sorgens fugle flyve
Bryg champagne af vredens druer
Lyt til din sjæls latter
Og skål på din chance"*

Her viser hun en vej fra at omfavne og acceptere de stærke følelser, til at lade dem være brændkraft for en mulig bæredygtig fremtid. Måske er både de indre og ydre skyer sorte, men lad os i kærlighed til det nære, planeten og børnebørnene nyde og skåle på livet og derfra have så meget mere grund til at løfte vores stemmer og blikke og omsætte vores indre berørthed til politisk handlekraft.

Også Gitte Miller Balslev har valgt haiku som udtryk i sin lille bog, *Have Haiku*, hvor den stramme japanske 5-7-5 form (Haiku) indfanger et øjeblik haveessens i smukt samspil med bogens frodige billeder. Gitte Miller Balslev taler ikke ind i den ydre klimakrise, men nærer med sine havehaiku den indre væredygtighed. Digtene inviterer til pause og eftertænkning, til at stoppe op og værdsætte øjeblikket.

Gitte Miller Balslev: "Have Haiku" (2020), Balslev Production. (Se billedet fra hendes have øverst side 46).

Sidetæl 66

Vjl. Pris 149 kr.

*"Knasende grønhed
Evigt struttende grokraft
Et knudret kålblad"*

Nok er haven disciplineret natur, ligesom haiku er et disciplinerende formsprog, men begrænsningen kan samtidig blive til en åbning mod og en omsorg for livets forunderlige leg med skønhed og forfald. Ikke uden grund har klostre traditionelt haft haver. Abildgården, kálhaven, urtehaven og blomsterfloret nærer både krop og ånd, når den ikke blot serverer medicin, kål og roser, men også inviterer til stille refleksion over liv og død.

*"En blomst om dagen
Dagligskønhed på træk
Livscyklus i flor"*

Hvert opslag har sit eget lille stykke haveliv, hvor billedet står og vibrerer overfor det korte haiku – en vibration læseren kan vælge at synge. Gitte Miller Balslev har nemlig skrevet en lille melodi til digtene med opfordring til gentage sangen mange gange og dermed skabe en kontemplativ stemning.

*"Nu sensommerbrun
Før vibrerende lilla
Artiskokforfald"*

Af Lone Belling, konsulent, foredragsholder og forfatter til en række bøger, senest "Bæredygtighed – fra moralsk pegefinger til etisk kompas" (Mussmann 2019) og "Bæredygtig Dannelse – skitser til en empatisk verden" (Dafolo 2017).